

El «verd» més esperat

Per primera vegada, la Generalitat posa en marxa un programa extraordinari per evitar l'onada d'incendis a l'estiu. És el pla «Foc Verd», l'última esperança per aturar el procés de degradació dels boscos de Catalunya.

P. Blasco, R. Lahoz i
X. Montagut

Els habitants de la comarca d'Anoia no oblidaran en molts anys el desastre ecològic que va provocar l'estiu passat un dels incendis forestals més greus i espectaculars que mai no ha patit Catalunya. Les poblacions de Jorba, Veciana, Òdena, Rubió, Copons i Castellfullit del Boix van veure com, durant el cap de setmana del 6 i 7 de juliol, cremaven al seu voltant més de vint mil hectàrees. La imprudència d'un capellà de Cervera, a l'hora de fer una costellada amb un grup de joves que anaven d'excursió, va ser la causa directa de la catàstrofe.

Deu dies més tard, a la comarca de l'Alt Empordà, més de 23.000 hectàrees van cremar arran d'un accident de trànsit a l'altra banda de la frontera. La tramuntana va col·laborar en l'expansió de l'incendi des de la Jonquera fins a la badia de Roses.

Tot i així, els quatre focs consecutius que van afectar la muntanya de Montserrat van provocar un gran impacte emocional entre l'opinió pública. Només van cremar cinc mil hectàrees, però la força simbòlica del monestir va aconseguir que hi hagués una resposta immediata per part de la societat i les institucions davant l'onada d'incendis.

Un any després, però, els boscos, els voltants de les carreteres i els camins forestals de la comarca d'Anoia encara no s'han netejat, segons reconeixen els alcaldes dels municipis més afectats.

«Foc Verd»

Enguany, el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya ha elaborat un programa de prevenció d'incendis i

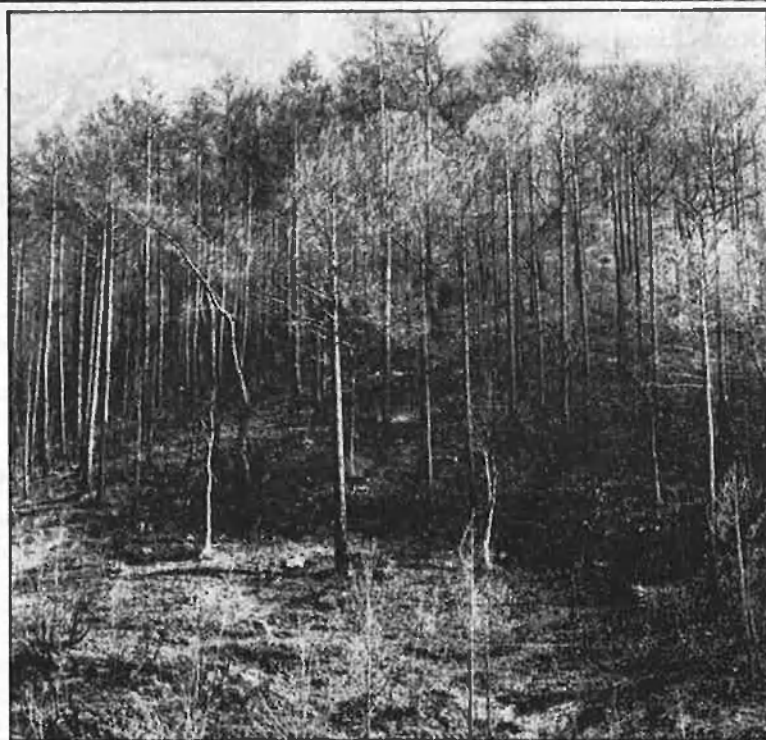
reforestació dels boscos, que porta el nom de «Foc Verd». Segons el director general de Política Forestal, Francesc Robert Graupera, «el projecte 'Foc Verd' serà vigent durant 1987 i 1988, però, quasi totes les mesures previstes ja s'apliquen aquest estiu».

El pla «Foc Verd» contempla la creació de les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF), que tenen un caràcter civil i voluntari, i estan integrades per propietaris forestals, associacions ecologistes i ajuntaments d'un o diversos termes municipals. La seva tasca és actuar com a grup d'intervenció immediata i la vigilància permanent i la repoblació dels boscos n'és l'objectiu principal.

Actualment, s'han format cent vint ADF que cobreixen dos terços de la superfície forestal del Principat, que és d'1.800.000 hectàrees. A Jorba i a Castellfullit del Boix s'ha constituït una ADF en cada municipi. L'alcalde de Castellfullit, Òscar Miró, assegura que aquesta iniciativa «només serveix per a institucionalitzar una cosa que ja existia. De fet, tota la gent del poble s'ha mobilitzat sempre que hi ha hagut foc. L'únic avantatge de les ADF és que rebem una subvenció de dos milions i mig de pessetes».

Cada estiu, els voluntaris juguen un paper molt important en l'extinció d'incendis. Als petits pobles, només un repic de campanes alerta la població

Incendis com el de la Safor (foto gran) o Montserrat, en l'origen dels plans de prevenció d'aquest estiu.

del perill de foc. Són persones anònimes que, tot esperant l'arribada dels cossos especialitzats (Bombers, Protecció Civil, Exèrcit...), corren per salvar els seus boscos. Els voluntaris no estan organitzats, però la seva tasca és imprescindible, tant pel seu coneixement del terreny com per les múltiples feines que poden realitzar: control de les zones ja apagades, abastament de menjar i aigua, etc.

Ara, la Conselleria d'Agricultura preveu la creació d'un grup forestal de voluntaris que comença aquest estiu amb més d'un centenar de persones. Algunes entitats vinculades a la protecció del bosc dubten de la manera en què s'està constituint el cos de volun-

taris. La plataforma ecològica de la Crida a la Solidaritat critica «l'excessiva jerarquització i alguns requisits que es demanen per formar part del cos». La Crida pretén facilitar als bombers i als ajuntaments un llistat de voluntaris de cada comarca i fer una tasca d'informació i coordinació de tots els grups existents. Segons Núria Camps, membre de la plataforma, «la feina dels voluntaris no ha de substituir les mancances de les institucions en política forestal».

Més agents forestals

Amb el programa «Foc Verd», aquest estiu comencen a funcionar 35

patrulles forestals, un nou servei de control dels boscos, que vol pal·liar la falta d'agents forestals. Mentre a Catalunya cada membre d'aquest cos ha de vigilar sis mil hectàrees de bosc, a la resta de l'estat només ha de controlar-ne tres mil, i a Europa la mitjana es redueix fins a les 1.600 hectàrees. Cada patrulla està formada per tres persones i un vehicle tot terreny. Els nous agents forestals s'incorporen al cos després d'un curs de cinc mesos d'aprenentatge teòric i pràctic.

Les dades meteorològiques, històriques, del terreny i de la vegetació són els principals factors que han servit per dissenyar el mapa de risc d'incendi, que divideix el territori de Catalunya

en cinc zones. Les zones d'alt risc d'incendi afecten 387 municipis. En aquestes àrees no es permet la circulació de persones i vehicles durant els mesos de juliol i agost. Aquesta mesura s'inclou en un decret de la Generalitat que, a més, prohibeix fins al 15 d'octubre encendre foc a tots els terrenys forestals de Catalunya i a la franja de 400 metres que els envolta. La Direcció General de Política Forestal ha distribuït dos mil senyals metàl·lics a les zones d'alt risc d'incendi, indicant aquesta prohibició.

Altres mesures del pla «Foc Verd» contemplen el potenciament de la vigilància aèria, amb la compra de dos avions que s'instal·laran a l'aeroclub de Sabadell. El Departament d'Agricultura, a més, «ha signat convenis amb els aeroclubs d'Empúria-Brava, Reus i Lleida per tal que les seves avionetes puguin dissuadir la població i detectar ràpidament el foc», comenta Francesc Robert Graupera.

D'altra banda, per evitar la circulació indiscriminada de persones i vehicles per la muntanya, la Conselleria projecta la creació d'unes àrees recreatives. Segons el director general de Política Forestal, «actualment en funcionen un centenar, però el que cal crear és una gran àrea de desenes d'hectàrees a prop de Barcelona». Les associacions ecologistes, però, no hi són d'acord. Xavier Franch, de l'entitat Amics de la Terra, creu que «les zones recreatives limiten el lliure accés dels ciutadans a la natura».

En l'aspecte de la neteja dels boscos, la Generalitat indica que «s'ha de fer de forma selectiva, traient el material sec i inflamable». «D'una banda, cal evitar que s'erosioni el terreny», explica F. Robert Graupera, «i de l'altra, cal netejar tots els camins forestals i les zones més transitades».

Contràriament, l'alcalde de Castellfollit es queixa que «la Generalitat no ha fet res per netejar els voltants de les carreteres i els boscos de la comarca». «En canvi —afegeix Òscar Miró—, la Diputació de Barcelona ens ha subvencionat per eixamplar els camins i facilitar l'accés dels bombers a les zones forestals».

Els moviments ecologistes també critiquen la política de reforestació de la Generalitat «perquè, a la llarga, resulta perjudicial». La plataforma ecològica de la Crida proposa la creació de planters d'arbres per tal que els mateixos municipis facin la reforestació dels seus boscos.

La Direcció General de Política Forestal dedica més de 300 milions de pessetes a la repoblació forestal de ter-

renys gestionats per particulars o pel Departament, siguin públics o privats. La Crida denuncia que aquests pressupostos es destinin a repoblar famílies d'arbres no pròpies del seu ecosistema: «És el cas, per exemple, de la plantació de plataners a les voreres de la car-

ra ni ens ha cridat per fer alguna reunió», explica Joan Martí. «El programa està fet des de Barcelona i no respon a les necessitats reals que tenim als pobles», critica Òscar Miró. Malgrat tot, els alcaldes de la comarca pensen que, si el pla «Foc Verd» s'aplica

L'accés als camins forestals, una dificultat suplementària.

retera de Montserrat», comenta Núria Camps.

Pocs recursos

El programa «Foc Verd» compta amb un pressupost extraordinari de 1.500 milions de pessetes. La Generalitat reconeix que «aquest és el primer any de grans inversions». Els ajuntaments de les zones més afectades pels incendis de l'estiu passat coincideixen a afirmar que, «fins ara, els recursos econòmics han estat insuficients i mal distribuïts». Segons aquesta opinió, s'ha reforçat bastant el dispositiu de lluita contra el foc —prop de mil bombers professionals, dos helicòpters, més de cinc-cents vehicles—, però no s'han destinat prou diners en el camp de la prevenció.

Joan Martí, alcalde de Jorba, recorda que «la política de prevenció hauria d'haver començat fa molts anys, però no s'ha fet quasi res perquè no s'hi han posat diners». El seu «company» de Castellfollit, Òscar Miró, és molt més dur i afirma que «la Generalitat no ha tingut mai una política general de prevenció d'incendis».

Els municipis d'Anoia també estan descontents perquè no han participat en l'elaboració del pla «Foc Verd». «De fet, el Departament d'Agricultu-

i es compleix, «pot servir per evitar desastres com els de l'estiu passat».

Els problemes derivats dels incendis d'ara fa un any encara cuegen. Molts pagesos de la zona d'Anoia i el Bages van perdre els ramats, moltes hectàrees de sembrats, i alguns, fins i tot, el seu habitatge. «Una família de Castellfollit va perdre disset milions de pessetes, ho va perdre tot», denuncia l'alcalde del poble, «i l'únic que ens ha arribat és una ajuda de la Generalitat de 600.000 pessetes».

Però no totes les crítiques van dirigides contra l'administració autonòmica. Els ajuntaments de la comarca es queixen que el govern central no respongués a la seva petició de declaració de zona catastròfica, de tal manera que no han rebut cap ajut especial per aixecar l'economia d'aquests pobles.

Després de l'experiència de l'any passat, amb més de setanta mil hectàrees cremades, el gran repte que tenen ara les institucions és corregir la falta de coordinació de les forces d'extinció que s'ha produït en ocasions anteriors. Els més afectats pels incendis de 1986 no ho veuen molt clar, i tal com diu amargament un alcalde d'Anoia, «aquest any, si hi ha foc, tornarem a córrer tots, però cadascú pel seu costat». □